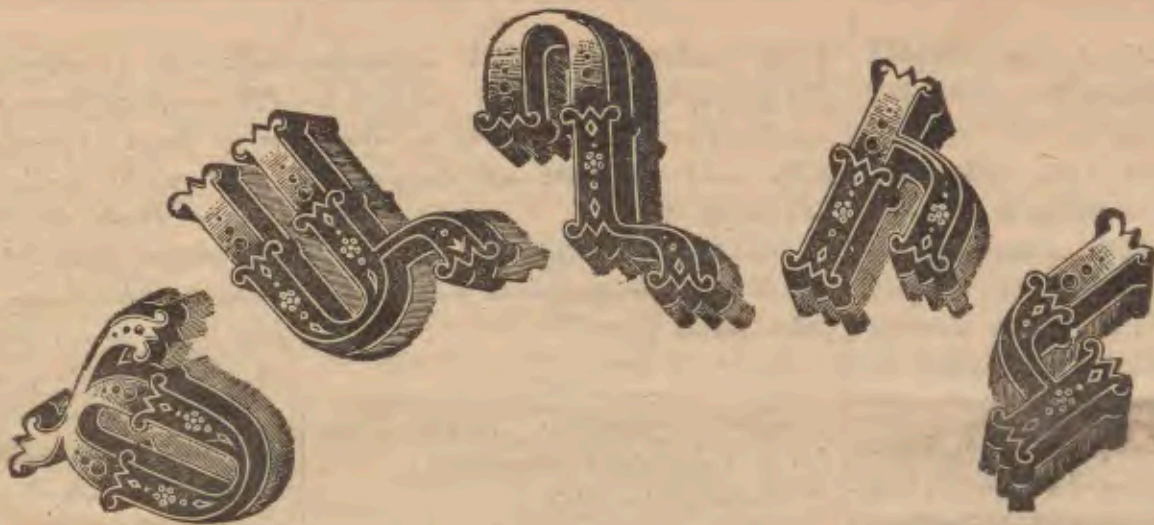

Ծանուցման տողը .
Առաջին . երեսը 5

Հ Ա Յ Կ Ա Յ Ի Ն

Gérant responsable
A. SAKATIAN

ՄԱՂԻԿ շաբաթը երկու անգամ կը հրատարակուի Զորե-
շաբթի եւ Շաբաթ օրերն : — Տարեկան բաժանորդագրութեան
գինն է 100 դուրուս արծաթ , — Վեցամսեայն 50 . — Գաւա-
ռաց համար 115 դրո : Վեցամսեայ 60

Որ եւ է Գամակ կամ գրութիւն պէտք է ուղղել
Առ Արսոնաշէր եւ Տնօրէն Անտոն Սախանան ,
Կ. Պօլիս , Պապը Ալի հասէսի քիւ 20
Խմբագրութեան յանձնուած գրութիւնք եւ չեն տր իր :

Թիի 102 Ա. ՏԱՐԻ

ԳԻՆ 40 ՓԱՐԱ

1887 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 12 ՇԱԲԱԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կրօնական ժողովն չորեքշաբթի
օրն ի նիստ գումարեցաւ ատենապե-
տութեամբ Գեր. Դիմաքսեան Հմայեալ
եպիսկոպոսի :

Քարերդէ եկած բաղմաստորա-
դիր հանրագրութիւն մը կը ջատագո-
վէր տեղւոյն առաջնորդական տեղա-
պահ Գեր. Ղեւոնդ եպիսկոպոսն . Հան-
րագիրն միանգամայն հրահանգ կը
խնդրէր ըստ Սահմանադրութեան ժո-
ղով կազմելու եւ առաջնորդական ընտ-
րութիւն կառարելու համար :

Ժաշովը որ երկու նիստ առաջ այս
տեսակ հրահանգ մը զրկած էր արդէն,
որոշեց սոյն հանրագիրը այս անգամ
Խառն ժողովոյ յղել :

Տեղեկանալով որ Հաճընի ազգա-
յինք երաշտութենէ կը տառապին
թէ կրօնափոխութեան վտանգ կըս-
պաւնայ եւ թէ Այնթապի մէջ անօրի-
նակ կրկնամուսնութիւն մը տեղի ու-
նեցեր է , որոշեց այս ամենուն վրայ Ամեն.
Ս. կաթողիկոսին ուշադրութիւնն հը-
րաւիրել :

Տիկին Գայիանէ Մատաւիեան որ
հրաժարած էր Բերայի իգական ա-

րուեստանոցի վերատեսչութենէ , այս
անգամ վերստանձնեց է այդ պաշտօն :

Իզմիրի ազգայիններէ Վսեմ Մատ-
թէոս Էֆէնտի Պաշտօնէան մի քանի օր
առաջ Պօլիս եկաւ :

Ալէքսանդրիոյ Հայոց եկեղեցւոյն
մէջ երկու անգամ հանդիսաւոր պա-
տարագ եւ հոգեհանգստեան պաշտօն
կատարուելու է ի յիշատակ հանգուցեալ
Կարապետ Էֆ. Յակոբեանի : Այս առ-
թիւ հանգուցելոյն եղբայրը , Վսեմ.
Թագաւոր բաշա Յակոբեան , 15 ոչխարի
միս , քսան զանաւոր բրինձ եւ գրամա-
կան առատ ողորմութիւն բաշխել տը-
սեր է Ալէքսանդրիոյ աղքատաց , ինչ
պէս նաև Հայոց վարժարանի աշա-
կերտաց եւ Ս. Եկեղեցւոյ բոլոր սպա-
սաւորաց համար պատրաստել տուեր
է մէկ մէկ ձեռք զգեստ , գլխակ եւ
կոշիկ :

ԱՐՁԱԳԱՆՔ

Հինգշաբթի օրուան Արեւելքի՝ Իզ-
միրի վերջին անցից նկատմամբ տեսու-
թեան մէջ , այնպէս երեւցնել ուղղուած է ,
որ իբր թէ Իզմիրի ազգային գործերը

Արեւելքի շնորհիւ ուղղութիւն մը դը-
տած են :

Ասի զուտ ստախոսութիւն է , Ա-
րեւելք ասկէ առաջ Իզմիրի խնդրոյն
առթիւ չեղոք դիւր մը բռնած էր ,
երեք հարիւրներու հանրագիրն հրա-
տարակելէ յետոյ եօթնից ստապատիր
հերքումներուն եւ բացաւ իւր սիւ-
նակներ մասամբ իրաւացի ցուցնելով
դայն յաջա ժողովրդեան , Իզմիրցիք
այս կէտը լաւ նշմարած են . ահաւա-
սիկ Իզմիրէն զրկուած նամակի մը հե-
տեւեալ հատուածը՝ որ մեր ըսածը կը
հաստատէ :

«Մեքիսեդեկ Սրբազանի շնորհիւն
է որ այսպիսի խղճալի արարածներ
մարդու կարգ անցան , «Արեւելքի»
մասնաւոր թղթակցին պէս որտեղ ու
գործով որիկայ մը կրկին պաշտօննե-
րու կոչուեցաւ :

Ասկէ բացորոշ կը հաստատուի թէ՛
Իզմիրի խնդրոյն մէջ Արեւելքի սկզբուն-
քը նայել չէր ինչ որ է այսօր , եւ այս
իւր ընթերցողներն լաւ կը յիշեն ,
Մեքիսեդեկի արարքները բաձարձա-
կապէս պաշտպանութեան այդ թեր-
թին մէջ եւ այսօր երբէք՝ անտես չենք
կրնար անցնիլ այն նկրտումներ , որով
այս խնդրոց կարգադրութիւնը Արե-
ւելքի վերադրուել կուզուի այնպիսի

բանագողութիւններով՝ որ Ծաղիկի մէջ ասկէ վեց եօթն ամիս առաջ հրատարակուած են :

Մենք սկիզբէն ի վեր Մելքիսեդեկի յուսի վարչութիւնը և անդուստի առաջնորդութիւնը քննադատելով, շատ անգամ ըլլալով Նախագէս գուշակած եւք, ինչպէս որ տասն և հինգ օր առաջ գուշակած էինք Իզմիրի Ս. առաջնորդին անկումը :

Բայց այսու հանգերէ արեւելքին ման անմիջապէս լուստեսութեան չենք կրնար յարիլ. Մելքիսեդեկի հրաժարելով դեռ ամեն ինչ վերջացած չէ, դեռ շատ դաւեր կրնան նիւթուիլ. Իզմիրցի Աղգայինք Արեւելքի տղայապէս յաղթութիւն գոչելուն հաւատարմով պէտք չէ քննան, դեռ շատ դաւեր կրնան նիւթուիլ. նորնտիր առաջնորդ մը մինչև որ չը բազմի Իզմիրի Առաջնորդական աթոռին վրայ, խնդիրն վերջացած չը կրնար համարուիլ. ուրիշ է եթէ՝ Հոգւոյն Սրբոյ շնորհքը իջաւ մի քանի օրէ ի վեր Նորին Սրբազնութեան վրայ. ասկէ զատ Ն. Սրբազնութեան բոլոր Արքանեակներն մասնաւորապէս Պ. Մամուրեանը ազգային ու է պաշտօններէ հեռացնելու է. եթէ կողմի որ այս հերձուած բոլորովին բարձուի Աղգին մէջէն :

Շատեր թերեւ մեր այս տեսութիւններն չափազանց գտնեն, այնպիսիք թող կրկին անգամ աչքի առնեն բերեն Գեր. Մելքիսեդեկ սըրբազանի և իւր արքանեկաց արարքը և յետոյ եթէ կողմէն, թող ըսեն թէ Ծաղիկ կը չափազանցէ :

Մենք այս՝ ինչպէս նաև ուրիշ աղգային խնդրոց մէջ միշտ ճշմարտին յարեցանք. միշտ աղգին թէ նիւթապէս և թէ բարոյապէս շահք բնութեցինք որ մեր սեպուհ պարտաւորութիւնն էր և այսօր դո՛հ եմք որ մեր պարտաւորութիւնը անթերի կատարեցինք. եթէ միքանի երկրորդական խնդիրներու կարեւորութիւն չը տուինք գէթ Սրեկերին պէս ուրիշ պաշտպանած մէկ խնդիրն մենք գլուխ հանեցինք ըսելով հրապարակն աղմուկներով չը լեցուցինք և այդպիսի անարժան գործ մը չենք կրնար աչքներ :

Ինչ անուն կուտան այնպիսի թերութիւն որ նախկին պաշտպանածին ան-

կումը տեսնելով առաջին ապտակը ինք կը զարնէ (կից պիտի ըսէինք) և առանց կարմրելու կըսէ թէ՝ առաջուց ի վեր ըսած էինք թէ այն մարդը աղեկ մարդ չէ :

Արեւելքի վարչութեան կը թողունք անուն մը գտնել (անշուշտ ճարպիկութիւն պիտի ըսեն) :

Հրատարակուեցաւ Գրական Շարժումի հոկտեմբեր ամսաթիւը :

Բովանդակութիւն :

Դիւրարեկ կենդանիներ. — Թէ ինչ պէտք է քնել ցրտութեան տոկալու համար. — Թորէջ լուղորդաց շնորհութիւն. — Գիտական շարժումներ. — Մով. — Գիտական մանրալուրեր. — Երկրագործական շարժումներ. — Արհեստական խրատներ. — Երկրաբանական. — Գիտական հարցումներ. — Նուիրատուութիւն. — Կարևոր Աղգ. — Նորատիպ մատենանք :

ՀԱՅՏՈՒՏ ԳԱՐԸ

Թողեան էֆէնտինին թէրճիւմէ իտէրէք թէֆրիքա մագամնտա զաղէթասընտա նէշը իթտիկի շայանը միւթէալաա իշպու բոման՝ քի պէօյիւք Նաբօլէօն թարիխինտէն պաղը ֆըքըալարը հալի 1036 սահիֆէտէն ի պարէթ պէօյիւք պիւր ճիւտ պաղանմըշ տըր, զայէթ էհվէն ֆիյալթ իլէեանի 30 ղուրուշա սաթըլմաքտա տըր :

Իշթիրա իթմէք իսթէյէնլէր զաղէթա միւլէղզիլէրինտէն ալապիլիլէր :

Գ Ի Տ Ա Կ Ա Ն

ՏԵՍԱԲԱՆԱԿԱՆ ԵՐԵՒՈՅԹՔ

ՄՈՂԱԿԱՆ ԼԱՊՏԵՐ

Այս ապակին պարտի ունենալ բացարձակապէս մաքուր ցոլացուցիչ մակերևոյթ մը, այս պայմանն անհրաժեշտ է կատարելապէս մաքուր պատկեր մը ստանալու համար. այն՝ ԿՅ աստիճանի հակեալ լինելու է, թատրոնին յառաիագծին համեմատ :

Տեսարանին տակ կեցած կենդանի անձին վրայ ստուերադժեալ ճառագայթները այս ապակին վրայ կ'անդրադառնան, և պատկերը կ'արտադրուի տեսարանին վրայ եղող անձին կողմը :

Եթէ մէկը տեսարանին տախտակամաձին տակի զամբարը պարունակող լապտերը փակէ, երևոյթը կ'անհետանայ :

Թատրոնի սրահը, երևոյթին դորժադրութեան ժամանակ, կիսով չափ լուսաւորութեան մէջ է, և ուրուականը կամ խուճապը, տեսարանին վրայ աղէկ լուսաւորուած, կը տեսնուի սև մակերեսի մը վրայ :

Թէև, ինչպէս կարելի է դատել, այս փորձին տեսութիւնը շատ պարզ է, սակայն պարտինք նաև դիտնալ որ այս գործողութիւնը շատ մեծ դժուարութիւններ ևս ունի, մանաւանդ խուճապը ներկայացնող անձին համար : Արդարև պէտք է որ խուճապը ԿՅ աստիճան հակեալ դիրքի մը մէջ բռնեն, որպէս զի պատկերը տեսարանին վրայ կանգուն երևի, և որովհետև այն չի կրնար դիւրաւ քալել այնպէս ծռած դիրքի մը մէջ, ուստի կարաւոր է ուրուական մ'որ ամբողջովին ուղիղ չէ. բաց աստի, պէտք է որ իւր շարժումները համաձայնին մեծաւ ճշգրտութեամբ դ'որասանին շարժմանց հետ :

Երբ կը նկատենք զմեզ ապակիի մը մէջ, և եթէ մեր աջ ձեռքը շարժենք, մեր պատկերը ձախ ձեռքը կը ցուցնէ, այսպէս է նաև խուճապին համար, ղորմէ կը խօսինք : Որպէս զի իւր պատկերը ձախ ձեռքովը զարնէ, անհրաժեշտ է որ լուսաւորեալ իւր աջ ձեռքը խաղցնէ կամ շարժէ : Բոլոր այն տեսարաններն որք արտադրուիլ կը ուղուին, պարտին մանրաքննաբար ուսումնասիրուիլ, և այն ատեն միայն յաջողութեամբ կը կատարուին երբ երկար և համբերատար խաբխափումներով վարժութիւն կը ստացուի :

Լաւ գործադրուած խուճապներու փորձառութիւնը իրմէ ետք շատ հեռու կը թողու մեր նախահայրերէն ստացուած համանման բոլոր արդիւնքները :

Երևոյթը ստուգիլ գրաւիչ է. և եթէ չապրէինք այնպիսի ժամանակի մը մէջ, ուր այլ ևս հրաշալիքը նոր բան մը չէ, յայնժամ բնադէտն, որ այս տարրինակ տեսարաններէն այնքան օգուտներ քաղած է, ստուգիլ իբրև ուրիշ «Փալիօթոս» մը պիտի համարուէր :

Եթէ հին ատենի հմայագէտք և

կախարդք այս ձևերը գիտցած ըլլային, որ քան հրաշայիքներ ի հանդէս պիտի ածէին, և այս գիտական պարզ իրողութիւնները իրեն բացարձակ հրաշայիքներ ընդունել տուած պիտի լինէին մարդոց:

Սակայն, այն ատեն մեծածաւալ և թանձր ապակիներ շինելու արհեստը անձանօթ էր, «Սէնկոպէնի» հսկայական գործարանը տակաւին գոյութիւն չունէր:

Վերջին տարիներս, «Թամրի» ծառուղոյն թատրոնին վրայ, երեւակայական երեւոյթներ կը ներկայացունէին ամեն երեկոյ, այնպիսի անշոշափելի մարդիկներ զորս կարելի էր սրի հարուածով մը ծակել անպատուհաս: Երբեմն ճանապարհորդ մը կը ներկայացնէին, որ ատրճանակ ի ձեռին, կուգէր դիմադրաւել սպառնացող խուճապի մը, նա կուղղէր ատրճանակն դէպ յայն ուրուականը որ անմիջապէս կը կանգնէր իւր առջև, ճանապարհորդ մը կարձակէր իւր զէնքը, բայց դնտակը կը ծակէր կանցնէր երեւակայական էակը, որ նորա հարուածներուն կարևորութիւն չէր ընծայէր բնաւ:

Երբեմն դեռահաս ողջկան մը պատկերը կը ներկայացնէին, որ սեղանին վրայ ծաղիկի փունջ մը կը դնէր: Դերասանը այս երեւակայական անձին իրեն բերած ծաղիկներն առնուլ կուղէր, սակայն կը տեսնուէր որ իւր ձեռքը անշոշափելի փունջին կը տանէր, առանց զայն կարենալ բռնելու, և ահա ամեն բան կ'աներևութանար:

Երբեմն զինուոր մը կը ներկայացուէր, որ Սօլֆէրինօի պատերազմի դաշտին վրայ սպաննուած, թմրուկին ձայնով յարութիւն կ'առնէր. նա կերևար և իւր կուճքին արիննաշաղախ վէրքերը ցոյց կուտար. կախարդը՝ զարմացած՝ սոյն երեւակայական ցընորքը վստեղ հալածել կուղէր, սակայն զինուորը անշարժ կը կենար, սարսափահար՝ դաշտին մը կ'առնոյր, և անով կը սպառնար նոյն երեւոյթին որ անդգայ կը մնար: Կախարդը զայն կը վերցնէր, և իւր զէնքը զինուորին կուրծքը մխելու կըլլար, սակայն դաշտին կը մտնէր նոյն անշոշափելի մարմնոյն մէջ որ մարդկային ձեռաց որ և է հարուածներէ ամենաւին չէր երկնչէր:

«Գլխատեալ գլուխն» ալ բնագիտութեան զրօսալի և նշանաւոր մէկ փորձն է: Ահաւարկ այս փորձն ևս բացատրենք:

Ինչ լուսաւորուած սենեկի մը մէջ կը մտնէք, ձեր առջև կայ եռոտանի սեղան մը, որուն վրայ մարդկային գլուխ մը կը ողջ պնակ մը կը տեսնէք: Այս սեղանին տակ յարդ կը տեսնուի, և ծակոտէն ոտքերուն վրայ մակերեսին պատը. սա ճշմարիտ գլուխ մ'է որ հակած է այս պնակին վրայ, բայց կենդանի է, և կրնայ ըլլալ որ մոմէ գլուխ մը եղած ըլլայ սա. խօսք մը ուղղեցէք ատոր, տարակոյսնիդ կը փարատի, նա ձեզի հետ պիտի խօսի:

Երբ այս գլուխին հարցում մ'ուղղէք, նա ինքզինքը կ'ուղղէ, կը դառնայ իւր մետաղեայ պնակին վրայ, կը յեղյեղէ իւր աչքերն և կը պատասխանէ ձեր հարցումներուն. ի մի բան ասի կենդանի գլուխ մ'է:

Երևոյթը կ'արտադրուի օգնութեամբ անագծեալ ապակիներու:

Ապակիներն կ'անդրադարձնեն, ասկէց զատ, աջ ու ձախ կողմի պատերն ալ, (և որովհետեւ անոնք ճշգիւ հաւասար հեռավորութիւն ունին այն պատէն՝ որ սա կը բաժնէ յատակին միուս պատէն) այս պատճառաւ անոնց պատկերները այս վերջին պատէն տեսնուածին հետ կը խառնաշփոթին:

Դիտողին համար, սեղանը ծակոտէն կը թուի, ոտքերուն տակ յարդ կը տեսնէ և զանոնք բաժնող անջրպետին մէջ յատակին պատը կը նշմարէ: Արդարև այս պատը ուրիշ բան չէ, բայց եթէ աջ ու ձախ կողմանց երկու պատերուն պատկերները, և գլխուն տակ տեսնուած յարդը, սեղանը շրջապատող յարդին պատկերն է:

Դիտողը գլխատեալին մօտենալու կարող չէ: Այդ գլուխը բաժնուած է դիտողէն վանդակապատով մը որ զինք իրը երկու մեթր հեռու կը բռնէ:

Կը պատմուի թէ անխոհեմ և կասկածոտ այցելու մը, որ մը գլուխը կը ողջ սեղանին ոտքերուն մէջտեղ քար մը նետեց, նա կը կարծէր ապահով ըլլալ թէ այս քարը պիտի անցնէր միջոցէն, և երթալով տեղաւորուէր յատակի պատին. բայց քարը ապակիին զարնուելով, կոտրեց զայն. այս

կերպով հրաշալեաց դաղանիքին քողը պատուեցաւ, միայն թէ իր այս հետաքրքրութիւնը քիչ մը իրեն սուղի նստու:

Դաւառի պղտիկ քաղաքի մը մէջ «գլխատեալը» աչքերը իւր ամսէին վրայ դարձնելով, իւր ողբալի արկածները կը պատմէր. վատ ծաղրածուն մէկն ալ լանկործ կատաղի կերպով կ'արագակէ «կրակ կայ» գոչելով. գլուխը անմիջապէս ինքզինքը կը շարժէ, և ահա կը տեսնուի որ ամսէէն կը զատուի, քաշելով իրեն հետ մարդկային մեծ մարմին մը, որ կը փախչի ամենայն արագութեամբ:

Թարգմ. Ս. Շէշրիկեան

ԱՐՁՈՒ ԵՒ ԴԱՄԲԷՐ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԱՌԱՍՊԵԼ

Սակայն Արդույի հայրը կը հասնի: Ասիկայ այլ ևս այն հեղ ծերունին չէր որուն հետ տղու մը պէս խաղացած էր բանաստրիւ կին մը և որոյ որոշմունք հովէն և լոյսէն կախումն ունէին: Թախծալից, սոսկալի ու ծայրայեղ կատաղութիւն մը զգեցած՝ իւր արիննալիւր աչաց մէջ աստուածային արդարութեան ահարեկութիւններն ու աղետաբեր վրէժխնդրութիւնները կը կրեր: Ծունր դնելով Արդույի և Դամբէրի միջև, «—Թո՛ղ Աստուծ փոխ տայ ինձ իւր ձայնը, ըսաւ անոնց, ես զձեզ ամուսնացեալ կը յայտարարեմ, խաղաղութեամբ ելէք երանելեաց և սրբոց բնակարանը, բայց ձեր մեկնելէն առաջ կուղեմ ձեզի հոգւոյ ուրախութիւն մը հայթհայթել և ձեր աչաց հանդէս մը տալ:»

Նշան մը կրնէ, խիոյն «գալփաս»ները նախալտը կը բերեն, զոր կը կապեն սիւնի մը—Շուտ բռնէք, գոչեց մօլլան—Շնորհք, ըսաւ Արդու—«Աման» մըմըցեց դատաւարատեալը:

Ձինեալ իւր սարսափելի աքցանով, արագաշարժ դահիճը ներս բերանը կը բանայ և բոլոր ահաւանները կը կոտորէ, և տեղէն կը հանէ այն լեզուն որ այնչափ քաջ կը ստէր: Կը յօշոտէ իւր աւարը. նէ այլ ևս քիթ չունի, ականջ չունի և ծիծերը գետինն ընկած են—Լմնցուցէք զինքը կըսէ մօլլան:

Դահլիճը ներա մազերէն կը բռնէ, և իւր «եթապան»-ի մի հարուածով կանջատէ մարմնոյ կոճղէն առանց ա. կանջի և առանց քթի մնացած գլու. խը զօր կը ցուցնէ դուռըդարար հան. դիտականաց որք միաբերան կը գոչեն. —Աղէկ գործ տեսար, գահլիճ:

Բայց սիրահարը ոչինչ տեսան ու. լսեցին: Թեւեր թեւերու մէջ, աչեր հոգեպիշ իրար յառած, բերան բեր նի մօտեցած՝ սէրը կը խառնէր իրենց հոգւոյն մէջ տարօրինակ քաղցրու. թեամբ և աստուածային լուսթեամբ լի իւր այն դրդանքը որոյ գաղնիքը միայն մահը գիտէ:

Չասոնք քովէ քով թաղեցին: Հե. տեսաւ օրը, ասոնց գերեզմանին վրայ ծաղկազարդ երկու վարդենիներու բուռնիլը տեսան, մին ունէր սպիտակ իսկ միւսն բոսորագոյն վարդեր: Բայց գիշեր մը, երկու գերեզմանաց և եր. կու վարդենիներուն ճիշտ մէջտեղէն փչալից տատասկ մ'աներեւոյթաբար տակաւ առ տակաւ բարձրացաւ և օր նաչտի մը դիմաց հետ կատարեալ նմանութիւն ունէր, և երբ անապա. տին հովերը զայն խօսեցնել կուտա. յին՝ ձած ձայնիւ կըսէր. —«Աղբայէլ, մահուան հրեշտակը, զիս ձեզմէ չը բաժնեց, դուք միշտ զիս ձեր մէջտե. ղը պիտի ունենաք»:

ՎԻԳՏՈՐ ՇԵՐԲԻՆԻԼԻ
(Ազադ եմակա՛ն)

Թարգմ. Յ. Աւանես

ԷՎԼԻ ԻԼԵ ՊԵՔԵԱՐ

Այաֆր. գեկտեմբերին 13 իւնճիւ սալը կիւնիւ Ֆրանսանքն Լիլ շէհրին. տէ պիր գահվէխանէնէ ևճ եաշնտա պիր առէմ, 20 եաշնտա պիր գըղ իլէ կիտէրէք, պիր դաշ սաաթ իլին պիր օտա քիրալամաք իսթէմիլ տիր: Գահվէճի հէր վաղըթ պու եօլտա օ. տա քիրալաւորընտան ապա վէս. վէսէ իթմէնէրէք, մուլաֆֆադաթ կէօսթէրմիլ տիր: Էրքէք օլան քիսնէ, պիր շիլէ պէեաղ շարապ իսթէ. տիկինտէն, գահվէճի գարը՝ պու շիլէնի կէօթիւրմիլ վէ պէտէլինի ալորդտան սօնրա, աշաղըեա էն. միլ տիր: Մաշուգ վէ մաշուքէնին մուհալէրէսի ուղունճա սիւրալիլին. տէն, գահվէճի գարը, պիր ֆէլա.

քէթ վաղը օլմասը վէսվէսէսիլէ, պիր արա եօգարը չըգըպ, գարուեա չալ. մը, լաքին ճէվապ ալամաւորընտան, տիւլալը տէհչէթ օլարագ, սէսինի եիւքսէլթմիլ, վէ եինէ ճէվապ ալա. մանընճա, գարուեա գըրմըշ, վէ տէհչէթի պիր մէղարէնէ թէսաւիւֆ էլլէմիլ տիր: Շէօլլէ քի իքի մա. շուգ, ճանաղ պիր հալտէ գարեօլա իւղէրինտէ սէրիլիլ օլուպ, եանլա. ընտա տաթի պիր բէվօլէր պուլուն. տուղու կէօրիւլմիլ տիր: Գահվէճի գարը, տիւլալը տէհչէթ օլուպ, դօ. շարագ աշաղըեա էնմիլ. վէ դօմշու. լարը վէ միւսթէճիլլէրի եարտըմ չա. ղըրմաքնտա, հէր թարաֆտան իմ. տատա կէլմիլլէր, վէ պիր հէքիմ ճէլլ իթմիլլէր, մէրգում հէքիմ պուլարը թէսալիք իթաիքսէն ողորա հաեաթ. տա օլտուգլարըն սէօլլէմիլ տիր: Պունլարըն իքիսի տաթի, աղըղարը. նա աթըրան բէվօլլէր տարպէսիլէ մէճուհ պուլունմուլլար տըր: Էրքէ. եին հաեաթը իեառէնէ չալըշըմիլլէ. սէ տէ, պիշարէ, աղըղնտան վէ պուր. նունտան գան ագարագ ֆէնա հալտէ ինիլէմէքաէ պուլունմուլլար տըր: Բէք չօգ զահմէթլէ, կէնճ գըղըն կէօղլէրի աչըրպ, մէղպուրէ ճան վէրմէք հա. լինտէ եանընտա եաթմըշ օլան մա. շուգունու թանրտըղընտա, աղլաեա. րագ իւղէրինէ աթըլմըշ տըր:

Պու գըղ, տիկէր պիր օտաեա նագլ իլէ, հագգընտա իհթիմամթը լաղըմէ իլֆա գըլընմըշ իսէտէ, քէնտի. սի, միհն ու մէշագաթմընա իսթամ վէրմէք իւղըն էօլիւմիւ արզու իթ. մէքաէ պուլունմուլլար տուր: Պու արա հիւքիւմէթ մէմուրլարը վասըլ օլմուլ. լար, վէ իճրաի թէհարրիեաթ իլէ, պիր սանտըգ իւղէրինտէ, Արսէն Պօ. նէլ վէ Անթէլ Լըսաթ իմըլարըլլա կէօրիւլէն իքի մէքթուպտան, մէր. գումլարըն պիլիպիլինի սէվտիլլէրի, ֆագաթ Պօնէլ էվի օլմասըլլա, էվէ. նէմէնէնէքլէրինտէն, թէքքի հաեաթ իթմէքլիկէ գարար վէրտիլլէրի իշար գըլընմըշ տըր: Պիր աղ սօնրա, Անթէլ քէնտիսինի պուլմաղլէ, աչգ ու մու. հապպէթլէրինի վէ սօն ֆաճիալարը հագգընտա աղաղ իլգահաթ վէրէպիլ. միլ տիր: Իքիսի տաթի խաաթախա. նէնէ նագլ օլունմուլլար, ֆագաթ գը.

ղըն եաշամասընա իւմիտ օլունուեօր իսէ տէ, էրքէլին եաշամասընտան գա. թը իւմիտ օլունմուլ տուր:

ՕՐՈՒԱՆ ՄՕՏԱՆ

Սմուսեական կռիւներն այն աս. տիճան բազմացան այս օրերս որ օր. ուան նորաձևութեանց կարգն անցան. սրճարաններու մէջ եկեղեցիներն միշտ հետեալ խօսակցութիւնը կը լսես:

—Օ տէյիլ ամա, Միհրան աղա էհլինտէն այլըլմըշ:

—Չօգտան՝ շիւտի՞ մի, օն պէշ կիւն օլտու:

—Նէյէ՝ սէպէպի նէյիմիլ:

—Սէպէպի նէ օլաճագ, հէր կիւն էվին իլինտէ խըռ կիւր. սանա պիր շէյ սէօլլէնիմ. պէօլլէ այլը գալմա. լարը տահա էյի:

Եկեղեցւոյ մէջ:

—Սպէր հանըմ, Շայէսթէն էրկ. նէն զատուերէ լսեցիր:

—Գա վույ, երբէ՞ եղեր առ պանը:

—Ասորմիւթ թամամ ութը օրէ քի զատուած ես. էյ էրիկը սանքիմ բէք իւշմանէ կերվի կոր ամա Շայէսթէն միւսպահաթ չեմ ուղեր կըսէ կոր:

—Գա ճանըմ քիլ մը կամաց խո. րադեցէք օր ամեն մարդ խելքը կը. լոխը աղօթք մը պիտի ընէ նէ ընէ:

—Բէխեաս էիր զաեք, աղօթք պիտի ընէս նէ տունդ ըրէ անանկ ժամ եկուր:

—Աղէկ ալ լսաւ կէնճը մեր լա. խըրտըլին ինչ՝ կը խառնուիս:

—Ես չէի ըսողը մեղայեառուծոյ:

—Ինչ կիցցար եա, մըսեր միլսեր, անչէ ամա ինչ՝ պիտի ըսէի, հա, գա ատոնք իրար կիւլիւ պէս կը հոտու. տային, ինչ եղաւ օր իրար թողուցին:

—Շայէսթէն տուրը խըրմ մը ու. նի եղեր 20 տարիէ պէրի Ստանպօլ օքկ կոխած չէ եղեր, շաբաթ մը ա. ուաջ ատիկայ շիտակ Շայէսթէյին տու. նը կիշնայ, էյ իշտար ըլլայ նէ իր մարդն է, հալօքը իգրամ պիտի ընէ իրիկուան էրիկը կուգայ կնայի օր էրիկ մարդ մը կայ, կէշ միտքի կերթայ, կը հոսկնաւ. ատոր վրայ մեծ պօյէն սու. պետէ մնէ կը փրթի, Շայէսթէն բէք տող կելլայ ատ տեղը կը մարի կիլնայ:

—Գա չըսես՝ օւտուններ ելեր է:

—Հապա՛ էրթէսինօրը էրիկը կը

պահէ տաներէցը կը խրկէ օր լաթերը իլէ անտուկը ուղէ, Շայեսթէն ճէտ- վէլ խալէմ ճուղապը տրերէ օր. ես տա- հա անկէ շատ մալ կուղեմ, շատ պան պիտի բնտուեմ ըսեր է :

—Օ՛խ, աղէկ ալ քրեր է, հիմակու էրիկմարդոց հախէն պաշխա թիւրլիւ չես կրնար դալ քուրուկ. տիւնիղին հագկընտան իմանսըզ կէլիր :

—Գա վույ, օրհնեալք եղերուք կըսէ կոր, լախըրալըյի տալմիշ եղանք վախթը չափուճախ մը անցաւ :

—Մնաս բարով, կէնէ տեսնուինք :

—Մեծ պաքի ճաշուններուն իշալ- լահ քի սըխ կը տեսնուինք :

Բերայ տուն մը կանանց ընկերու- թեան մը մէջ :

—Գա ճանըմ պիր շէյ տույտուճ ամա կերչէք տիր :

—Աննիկին նիշանը կերի օլմուշ, օ- նու տէեէճէքսին :

—Օնու պիլիրիմ, սանքիմ պիր թագէ հաւատիս վէրիեօր :

—Եա հանկըսը տըր տէտիյին :

—Վիչէնիկ աղա տիւօրս էթմիշմա- տամընտան այրըլմը տէեօրլար :

—Գա նէ սէօյլէեօրսուն, եա ալթը եիւզ լիրա թրախօմա ալտը տէտիլէր օ վագըթ :

—Իշտէ բարալարը ալտըքտան սօղրա շիմտի մատամընը թուլթմուշա- նասընըն էվինէ կէճտէրմիշ տէեօրլար :

—Գա զավալը Սօֆի կիւլմէեէ- ճէք պաշ կիւլմէզ տէրլէրսէ կերչէք տիր, սէճէրէլի թալէհօիդ գըզ տըր. ղէնկին պիր ֆրէնկ ալաճաղըտը օլա- դըթ պիլմէմ նէ սէպէպ չըքտը, տու- րուպ տուրտուղու եէրտէ ճայար :

—Սէպէպօիդ տէեիլ իտի ֆրէնկին ճայտըղը, Վիչէնիկտէն դըսգանտը, գըզ գարտաշըմ օլսա, պէն հէր շէյի լիպէրթա սէօյլէրիմ :

—Իշտէ պէն տէ օնու սէօյլէեօ- րումեա, օ վագըթ Վիչէնիյէ ագըլ վէրմէսէ իտի, ֆրէնկի ալաճաղըտը, շիմտի բահաթ իտէր իտի, կէնէ տէ- րիմ կէնէ, զավալը գըզ կիւլմէեէճէք օ տուր :

—Գա ճանըմ, Բասկալ Աղապիտէն նէեէճ՝ այրըլտը, նէճ՝ շէյլէրի էքսիյիտի, իքիսիտէ պիր պիրինին էթտիքլէրինի եիւզէ կէլմէզլէր իտի, կէչինմէլէրի եէրինտէ, պիրի պիրլէրի իչին սէճէ- րէլի տուլկուսուղ, նէյէճ՝ տիւօրս էթ-

տիլէր. տիւզճէ պիր պիրինտէն այրըլ- մաք մօտա հիւքմիւնէ կիրտի շիմտի օտուր :

Եւ յիրաւի ալ ամուսնաթողութիւ- նը՝ ինչպէս ըսինք մեր այս նկարա- գրութեան սկիզբէն, նորաճեութիւն մը եղաւ ժողովրդեան մէջ, և որ ան- հաւատալին է, այս նորաճեութիւնը իրիցկիններու մէջ ալ տարածուելով, իրիցկիններն անդամ իրենց երէցներն վաճտել սկսան, ինչպէս որ այս օրերս Սամաթիայ այսպիսի դէպք մը պա- տահեր է :

Իրիցկինին մէկը այս երկրորդ ան- գամ իւր երէց ամուսինը տունէն վը- ճնտեր է եղեր : Ամուսնաթող իրից- կիններ ունենալ . . . այս որ՝ աստիճան յառաջդիմութիւն Աստուած իմ, ինչ որ ալ ըլլայ, 1887 տարւոյն առաջին ամուսնաթողին՝ ինչպէս կըսեն «սիֆ- տահը բէք դատէմլի» է եղեր :

ՍՐՀԷԹԻ ԵՒՐԻՆՏԷ ԽԱՍԹԱԼԱՐ
(Կէլն Նէսիւրէն)

Ընտրիկ տուտու, եէնի կէլն միւ- սիւ իլէ սիյահլար կիլինէն մատամ պէյնինտէ կէլնէ լագըրտըլարը աղնա- մաղա ճան աթմադտա իտի իսէ տէ, եանընտա պուլընան բում գատընը քէն. տիսինի պիր տիւզիւնէ լագըրտընա թուլթմաքտա իտի :

—Ալախ տուսմանիմին պասիսինա տէրտ վէրմէսի տունտուում. տիօ խոճեա ինէ բու առօսթի իմէ, արթըք խէնքիմ գալմամիս կիթմիսիմ :

—Վույ կէնճ տըրիկ ալ չես թո- ղուր օր էրկու չիֆթ լախըրտըլալ ես ընէմ :

—Թիլէլի՞ :

—Պանա կէլիրսէ թիլէլի. մեղայ պիրտէ պանա սօրքի սէօյլէտիղին լա- դըրտըլարըն պիրինի աղնա՛եօրում :

—Գալէ թի մալօնիս խօրադա եա- բար :

—Ինչ մալ ունիմնէ ունիմ, մեղայ տէր մեղայ, սէն պէնիմ մալքմա նէ գարըլըրսըն :

—Բօլի նալլէթ իսա եէնէքա, պէն սանա նէճ՝ սէօլլէտիմ :

—Հիմայ քուկին բէրնիդ չափը կուտալի ամա տեղը տեղ չէ :

Պու արա եինէ ուշաղըն սէսի ի- շիթիլտի :

—Նօմէրօ՛ օն պիր՝ . . .

Բում գատընը հէման եէրինտէն ֆըրլանարագ տըրթէօրին իշ օտասընա կիրտի. իսապէթ օլտու. իքի տաղըգա տահա չաղըրըլմասա, Ընտրիկ տուտու իլէ գալղաեա թուլթուշաճաքլարը մուհագգաք իտի :

Սիյահլար կիլինմիշ մատամ, եէնի կէլն միւսիւ իլէ տէրին՝ լագըրտընա տալմըլ օլտուղու հալ տէ, օտատան իչէրի սիյահլար կիլինմիշ վէ եիւզիւ գալըն պիր վէլօ իլէ էօրթիւլիւ պիր մատամ տահա կիրիպ, տօղրուճա տէ- րին լագըրտընա տալմըլ օլտան մէզ- քիւր մատամ իլէ միւսիւնին եաղը- նընտա՝ պօշ պիր սանտալիէ պուլուպ օթուրտու վէ պաշլատը մէրգուլէրի տիյնէմէկէ :

—Տէմէք քի մատամընը սիլի պու- տէրէճէ դըսկանըր էօյլէ՛մի :

—Արթըք պու տէրէճէ գըսգանճ- լըք օլմաղ. ինատընա օ պէնի սէվտի- յինտէն շունտան պոլնտան գըսգան- տըքճա, գարըլըք պիր թիքսինթի հիսա էաէրիմ գէնտիսինտէն :

—Պէնտէ սէնի զիւտտէ սէվէր վէ այգըռ սօյ գըսգանըրմ, տէմէք քի պէնտէնտէ թիքսինթիսին :

—Ալլահ էթմէսին, էմը էթ շիմտի ուղրունա ճանըմ ֆէտա էտէեիմ :

Պու արա եէնի կէլն մատամ ա- եաղա գալքտը, վէլօսունու արգա թարաֆա աթը վէրէրէք էլինի միւ- սիւնին օմուղունա գօյուպ տէտի :

—Պագասնա Բէթրակ աղա, պիլէ պիլիրմիսիմ նէ հաստալըղընզ վար քի պու կիւն հէքիմէ կէլմիշ սինիդ :

Բէթրակ աղա պաշընը չէվիրիպ քէնտի էհլի իլէ գարըլպէ գարըլ կէլ- տիղինտէ ֆէնա հալէ կիրիֆթար օլ- տու. սիյահլար կիլինմիշ մատամ իսէ եիւզիւ քիւլ ընէկի քէսպ էթտի :

—Ճէվապ իսթէեօրում սէնտէն. հաստալըղըն նէ տիր քի հէքիմէ կէլ- տին :

—Շէյ, մաղաղատա. շէյ . . . հա՛ պիրտէն պիրէ ֆէնա պիր չարվիլթը թուլթու, հէմէն գօշտում հէքիմէ կէլտիմ :

—Օ չարվիլթը տահա շիմտի թուլթ- տու, իլք հաստալըղըն նէ իսէ օնու աղնամագ իստէրիմ :

—Ինանըրսան պիր շէյիմ եօք Սօ-

Ֆի. եալընը նասըլ քի տէտիմ, եիւ-
րէյիմ բէք ֆէնա չարբըբօր:

—Մատամ եիւրէյի բէք ֆէնա
չարբըբօրմըլ, թէսկինինէ պիր չարէ
պիւմէ՞զմիսինիլ:

—Սէօյլէտիդինիլի աղնամանօրուս
մատամ:

—Նիչին՝ աղնամանօրսունուդ, բէք
կիւզէլ աղնարսընը սէվկիւրինիւզէ
պիր էյիլք էթմէք իստէմէ՞զմիսինիլ
տահա չիմտի օ սիդէ ճանընը ֆէտա
էթմէքէ հազըր օլտուղունու սէօյլէ-
բօրմըլ:

—Սօֆի տուտու եէմին էտէրիմքի
մատամը տահա պիր սաաթ անճաք
վար կէօրտիւմ, քէնտինի աւլա թանը-
մամ:

—Սէն սուս ալչաք ատամ:

—Աւաղընը էօբէերիմ Սօֆի եա-
վալ սէօյլէ հէբսի պիդէ պագըբօր:

—Տահա իյի եա, հէբսի տուսուն
սիդին նէ տէրէճէ նամուսուղ օլտու-
ղունըը թո՛ւ եիւզիւնիւզէ. հէքիմէ-
րին «Անթի շամպրը»լարընը ռանտէ-
վու մահալի էթմիլէր, ութանըպ ար-
լանմաղլար սիդի:

Իքի օտատա պուլունան՝ դատըն
էրքէք, պունլարըն էթրաֆընը իհա-
թա էթտի:

—Գա հուսա տեղը ճարդուբուրդ
կելլան կոր նայիմ ինչ կայ տէեէրէք,
պիդիմ Ընտիկ տուտու տախի գա-
լապալըղըն իչինէ կիրտի:

Սիյահլար կիլինէն դատըն պու-
արա անաղա գալդտը վէ գալապալըղըն
իչինտէն պիր եօլ պուլուպ օրատան
կիթմէք իսթէտի իսէ տէ Սօֆի տու-
տու գարչըսընա կէրիլէրէք պըրադ-
մատը:

—Նէրէքէ կիտիեօրսունուղ մա-
տամ, գօճամըն պէնտէն նէ տէրէճէ
թիքսինի օլտուղընը տահա պիր իյի
աղնամալըսընը օնտան սօղրա կիտէ-
պիլիսինիլ:

Սիյահլար կիլինէն մատամ, պու-
լազըրտըլարըն իւզէրինէ պիր ֆօթէօյլ
իւստիւնէ տիւշտիւ պաեըլաք:

—Գա պուլումը ճուր հասուցէք տա
կէնճին, ամա ես տէմինտէն հասիւ-
ցայ օր ասոր տակէն չափան օղլու պի-
տի ելլայ:

Սօֆի տուտու վէլօսունու տէֆա
եիւզիւնէ էնտիրտիքտէն սօղրա, գօ-

ճասը Բէթրակ աղանըն եիդիւնէ պիլէ
պագմագսըղըն, օտատան չըքըպ կիթ-
տի:

Բէթրակ աղա տախի հիճապընտան
բանճար կիպի եիւզիլէրի գըղարմըլ
օլտուղու հալտէ սէիւրճիլէրին պին
տիւրիւ չէքիշտիւրմէլէրի արասընտան
սիվիլի վէրտի:

Պայըլան մատամը կիւճ պէլա ա-
եըլթտըլար, պիդիմ Ընտիկ տուտու
եանընա կիտիպ աթիտէքի թէսէլլիլի
վէրմէքէ պաչլատը:

—Տնաչէն կնիկ, գօրթի ընելու
տեղին խըթըլիսին եկար. պէրէքէթ
վէրսին օր ծեծի, փետուռքի առպետէ
չը հանեց, եանի քառսուն օրդ համ-
ընլւ էր կէնճ . . .

—Գա ճանըմ, նէ տէմէք իսթէյօր-
սունըղ մատամ, պէն սիդի թանըմա-
եօրում:

—Մեղայ իշտէ հայերէն կըսեմկոր
օր մարդ չը հասկնայ, Գա աս՝ ինչ է,
հէմ սուչլու հէմ կիւճիւ, գարըսընը
պէն՝ իւստիւնիւզէ կէօնտէրտիմ:

Բարտօն մատամ պաչըմ աղըբօր
տէեէրէք սիյահլը մատամ տախի օ-
տատան չըղըպ նա պէտիտ օլտու վէ
չու մինասիպէթսիլ մանղարա խիթամ
պուլտու:

Պիդիմ Ընտիկ տուտունուն նօմէրօ-
սու 42 օլտուղունտան, տահա բէք
չօգ պէքէեէճէք իտի, պիր արա Ը-
ռնտիկ տուտունուն եանընա պիր շա-
կալը տէլիգանը կէլիպ օթուրտու,
նէօպէթ նօմէրօսունու էլինտէ աչըգ
թուլմագտա իտի:

Ընտիկ տուտունուն ճանը սըգըլ-
մագտա օլտուղունտան իշպու տէլի-
գանը իլէ եարէնիլք իթմէքէ պաչ-
լատը:

—Մուչու, սէնին նօմէրօն գաչ տըր,
—եիլմի:

—Գուղում եալըում սէն կէնճին,
հայտէ կէլ պիր էյիլք էթ տէ նօմէրօ.
մուղու տէյիլթիլէլիմ, պէն տահա
թախ՝ Գուլմ-Գարուտա Թաչըլարա
տէօնէճէյիմ:

—Ժընը գօմբան բա . . .

—Հէ՛, պէնտէ օնու տէեօրումթը-
բամբա էտէլիմ:

—Պէն եօք աղնար թիւղքճէ:

—Աստուծոյ աչկին մեռնիմ, ինչ
խըտար տիլ պիլմէզ կայ նէ իմ տէմ

կելլայ. գա ելլամ սահաթ մը առաջ
ճամբայ իյնամ. հեռու ըլլայ եքիլ
մոլթներուն պիտի մնամ:

Ընտիկ տուտու տէվրի կիւնիւ
երնէ կէլմէք իւզրէ օրատան մոլֆա-
րագաթ էյլէտի. Ախրէն ալտըղմըզ
մալիւմաթա նազարէն, Սօֆի տուտու
Բէթրակ աղատան գաթիէն պրըլմըլ
վէ սիյահլար կիլինէն տուլ մատամ իսէ
չիմտի սահիհէն հաստալմըլ:

ԳԼԹՐԻԶՄ

—Նէ օ կէնէ Յակոբ աղա թօր.
պալարը եիւրէնմիչսին:

—Նէ եաբարսըն գարտաչ պու-
ադչամ Ս. Յակոբ տէյիլ մի եա, պիր
աղ ուֆագ թէֆէք ալմաեա մէճպուր
օլտուք:

—Հա՛ կէրչէք պու կիւն Ս. Յակոբ
տուր, իսմի չէրիֆիլէ միւշէրէք օր:

—Էվէթ իսմի չէրիֆիլ իլէ միւշէ-
րէք օլմաք իչին, չիմտիլք պօրճ ի-
լէ միւքէլէք օլտում:

Բէնճիրէտէն բէնճիրէյէ:

—Մատմաղէլ Հիւմնիւկ, պու ագ-
չամ Յակոբ աղալարըն իսիմ սուարէ-
սինէ կիտէճէքմիսինիլ ալդըռը սօյ
հազըրլըզլար վար:

—Ինանըրսան պիլմէմ, տահա պի-
դէ տալէթ կէլմէտի:

—Հիլ իսիմ սուարէսինէ տալէթ
օլուր՝, պուտա եէնի չըքտը զայէր:

—Հէ եա, էվէլի ագչամ վիքթօ-
րինին իսմինէ կիթտիք, գարուտան,
աֆ էտէրսինիլ հաստամըլ վար տէ-
տիլէր:

—Հագըրն վար գըզ գարարտաչ,
պունտան պէօյլէ պիր իսիմ սուարէ-
սինէ իլքինտէն ուչաղը կէօնտէրիպ
սօրտուրմալըքի էկէր հաստանըլ եօ-
ղըսա իսիմ թէպրիքինէ կէլէճէքէր:

—Օ վագըթտա գիւմ էյիեիմ տէր:

Աւանի մը եկեղեցւոյն քարոզիչը,
հոգւոյն անմահութիւնը հետեւեալ օ-
րինակով կը բացատրէր:

—Ան օրնը, ան գէօմիւրը օրնը,
ջրին երեսը կը մնայ օրնը, չի փըթ-
թիւր օրնը, անանկ ալ ձեր խզիները,
գօթիսքին դեհնին ճարճատուն բո-
ցերուն մէջ, սատանաներու, օճերու,
գէօրտէրու, ջղջիկներու հետ, պիտի
էրի, ու յաւիտեանս յաւիտենից չը
պիտի փթթի:

Ունկնդիրներէն մին ալ չը կրնալով
համբերել գոչեց:

—Հայր սուրբ, ես մեռնելէս ետքը
թող քեար՝ քեարի վրայ չը մնայ:

Վ Ի Ե Ն Ն Ա
ՀԱՐԻԳՐ ՔԵՊԻՐԻ

Առաջարկում ենք 23 ինչի կէճէ-
սի Վիլնիւսաւ Մ. Ճոն Գարլ Գունդրի-
տին պէյազ չամաշորա միւթէպիգ ֆապ-
րիգարի քէպիլինտէ պիր հարիգ ցունդիլլէ,
թուլսւմադարուն իրաւամբունա րազմէն,
աթէշ սէօնտիւրիւլէմէմիշ, վէ ֆապրիգա
իլէ մէնսուպաթը իւշ սաւթաւ միւթէրէք
օլմուշ տրր: Ետընիւր իւթ գաթաւ պու-
լունան գաւորն վէ էրքէրէրէ մախաւս 1630
տուգինա չամաշոր թաղընը կիւնդէլա գուր
թարրիւշ տրր:

Շու սրբատաւ էքմէքէրինտէն մահրում
գալան պիշարէ ամէլէյէ ետրաքմ իթմէք
լաղում կէլտիլինտէն, գուրթարլան թա-
գըմարտան պիր մըգտարլունը վարօրը մախ-
սուս իլէ Տ րաւատէթտէ 3 նումէօլու
Կիւմիւլիւ խանընտա «ՎԱՐԻՆ ՀԱՐԻԳ
ՅԻՐ ՄՕՆԱՐԷԻ» մաղաղաւնա կէօնտէ-
րիլէսի, վէ պիր ան էվէլ տիքմէք ֆիյ-
աթըլա սաթարլունա գարաւաշտարլու-
ը տըր: Բաղալէթու էհալիլ: պու է ետ-
աէն սաթըն տլմար թափալէ օտնուր,
չիւնքի պուլարտան սաթըն տլրնալը
թագտիրտէ, գաւորն իլէ էրքէք էրէ մախ-
սուս օլարագ, հէմ հիշ պահարտաւա զու-
յէթ նէֆիս մալ ալ չ պաճագ, վէ հէմ տէ
չիմտիլք էքմէքէրինտէն մահրում օլան
պ չարէ ամէլէյէ էթմէք թէտարիք իթմիլ:

պուլունահագ տրր:

ՍԱԹԸՅԱ ԳՕՆՈՒԱՆ

ՊԷՅԱԶ ԶԱՄԱՇՐԻ ԹԱԳԼԱՐԷ

ԼՐՔԷՔԷԼԷՐ ԻԶԻԼՆ

470 տուգինա կէօմէք

Ղայէթ ֆինօ ինկիլիզ գալիգօ գումա-
շընտան կէօքիւ տէօրթ գաթար, պօղաղը
վէ գօլու խթնիլն էօչիւտէ հազըր կէօմ-
էք էր:

Պէհէրի 16 զուրուշ տու գինաւը 190 զը,
տըր:

ԳԱՏԸՆԼԱՐ ԻԶԻԼՆ

230 տուգինա կէօմէք

Ղայէթ ֆինօ ինկիլիզ գալիգօ գումա-
շընտան, Սիւիս սիւզէնիսիլէ միւլէյէն
հազըր կէօմէք էր:

Պէհէրի 11 զուրուշ վէ տուգինաւը 128
զուրուշ:

Սիւիս սիւզէնիսիլէ պօլտան պօլա միւ-
զէյէն զայէթ ֆինօ ինկիլիզ գալիգօ գումա-
շընտան, գաւորնար իչիւն սարաթ ու
թէգիւնաթ օլաճագ մէրթէպէտէ գամիզօլ-
լար պէհէրի 16 զուրուշ վէ տուգինաւը
190 զուրուշ:

Աթլաւ վէ գաւորիք իլէ զաւէթ միւ-
զէյէն չուհատան գաւորնար իչիւն ժիւ-
թօնար պէհէրի 23 զուրուշ վէ օնտան եօ-
գարը:

Սիւզէնի իլէ կիւզէլէ իլէնիլ գաւորն-
լարա մախսուս կէճէլիք կէօմէք պէհէրի
23 զուրուշ վէ օնտան եօգարը:

Ղաւէթ կիւզէլ իլէնիլ գաւորնար ի-
չիւն բանթալօնար պէհէրի 11 զուրուշ վէ
օնտան եօգարը:

Էքէքէր իչիւն զայէթ ինճէ ետրաքմ
աիլէք, պէհէրի 10 զուրուշ վէ օնտան եօ-
գարը:

Գաւորնար իչիւն ֆանէլա կէօմէք, ու-
զուշ վէ գրաւ գրլըգ չօրապ, վէ այագ
գաւորնար վէ սարիք միւնասիպ ֆիյաթտա-

Թաղաւտան օլունան սըրարլար՝ պէ-
տէլինին իրալի, եախօտ հէվալէ իլէ իճ-
լա օլունըր:

Տէրաւատէթտէ, Խաւէի Մախսուսէ
գարշընտա, վէ Ալէմանիա բօսթախանէ-
սի եանընտա Կիւմիւլիւ խանընտա Նօ Տաէ
«Վարլն Հաուղ Զիւր Մօնարհի» մաղաղա-
ւընա միւրաճաւթ օլունմաւը:

— 446 —

— Ժամու կէօ աւաջ Տաւն և վեցին պե-
տը իւր եօթը մարդոյմով նաւամատոյցէն նա-
ւակ մը նստելով մեկնեցան ըսաւ մին:

— Նիկոլ հետեւինք էր:

— Ոչ, բայց որչափ որ կրցի իմանալ, կար-
ծեմ թէ Նիկոլի խօսքը կնէին:

— Շատ աղէկ մեկնինք, ո՞ր կողմն է նա-
ւակը:

— Վարը նաւակարանին մէջ մեղկապատէ:

Երթանք ուրեմն ըսաւ Բագարատ և չորս
անձինք մօտը գտնուող խարխուլ նաւակարա-
նի մը դռնէ ներս մտան. վայրկեան մը՝ յե-
տոյ երկղոյթի նաւակ մը ելնելով նաւակա-
րանէն, Խաղիւղէն վար դէպի Գարա դէօյի
կողմն սկսաւ սրանալ: Նաւակը Ալապ Գարուլի
նաւամատոյցն հանդիպելով, Բագարատ անդ-
եղաւ և ընկերներէն զատուեցաւ:

Բագարատ մի քանի գիշերապահ պահակ-
ներու նոյն գիշերուան անձախօսը (բորօլա)
ըսելէ վերջը արագ քայլերով թէփէ պաշի հա-
սաւ և ուղղակի Գաղիոյ գետապանատան դուռը
զարկաւ, կէս գիշերին կէս ժամ մնացեր էր,
դռնապանը ներսէն հարցուց թէ ով է:

Բագարատ իւր անունը տալով անմիջա-
պէս դուռը բացուեցաւ:

— Այս ատեն ուսկից կուգաս հարցուց
դռնապանը զարմանօք:

— 443 —

եակն առաջնորդեց, ժամու մը չափ սպասելէս
յետոյ գիտէ՞ք ինչ եղաւ բարեկամք:

— Ինչ եղաւ հարցուցին երկու ունկնդիրք:

— Մէկէն ի մէկ խուցին դուռը բացուե-
լով ոստիկաններ վրաս ինկան և զիս իբր գող
ձերբակալեցին:

— Ահաւասիկ աղէկ լարուած ծուղակ մը
գողեց Գարադայըլ գաւաթ մը գինի խմելով:

— Բայց պէտք էիր ամեն բան յերեւան հա-
նել ըսաւ հայր Օսկան վերջին աստիճան սրտ-
մաւած:

— Դժբաղտաբար՝ զայրոյթս չկրնալով զսպել,
ոստիկանաց դէմ կռուելով կը գողէի, պիտի
սպաննեմ այն վատ՝ Նիկոլը. նոյն օրը գնած
գաշոյնս ալ յանձաւորութեանս իբր ապացոյց
ծառայեց ուստի նոյն գիշերն ուղղակի զիս
բանտ տարին:

Տարի մը շարունակ բանտը մնալէս վերջը
օր մը գաղիոյ գետապան Տիւ Պէյէ կողմը բան-
տըն այցելեց, և արդահատելով, ինձ նկատմամբ
հարցուց թէ՛ ինչ յանձանքով բանտարկուած էի:

Անմիջապէս ֆրանսերէն լեզուաւ պատաս-
խանելով տէր իմ ըսի, զրպարտութեան մը զոհ-
ուած եմ. տուն մտնելով գողութիւն ըրած ըլ-
լալս կամբաստանեմ. սակայն ես հարուստ եմ.
Դժբաղտութեանցս պատճառ եղող բարեկամ
կարծած մէկուս տունը գացեր էի ինչ ինչ

FOR BIBLES

Ghefuf fawstnifsw, 80 Untrosw

[illegible]

5 J'N'X'W'J' - 0'N'7'7'N

[illegible]

מלכות ישראל

[illegible]

ժողովի գործքն ընթանալու էին ժամանակներս Իհդ մէջ, դարգումեմը Եօմ .

ԵԱՆԿԸՆԱ ԳԱՐՁԸ ԱՆՕՆԻՍ ՄԻԿՈՒՐԺԱ ԳՈՒՄԲ-
ՍՏԱՆՊՈԼ ՎԷ ԱՆԱՏՕԼՈՒ ԻԶԻՆ ՄԻՒՏԻՐ ՎԷ ԱՅԷՆՏԷ
ԱԼԷԲՍԱՆՊԵՐ ԳՈՒՐՄՈՒԶԻ.
LA ROUENNAISE

1837 ՏԷ ԹԷԼԵՍԻՍ ՕԼՈՒՆԱՐՈՒՇ
ՍԷՐՄԱՏԷ 4000,000 ՅԲԱՆԶ

Իհիստիստ աղջկանի տախիլի հիստոյ տեկիլ տիր

L'INDUSTRIELLE

ԵԱՆԿԸ ՇԻՒՊԵՄԻՆՏԷՆ . . . 1,500,000 ՅՐԱՆՔ

ԱՍՏԼ ՄԷՐՄԱՅԷ	5,000000
--------------	----------

LA CAISSE D'ASSURANCES MUTUELLES

Նանդընտան մա'տա ազնամ փէ հայկանաթ տախի սիլուրթա օլընուր,
Թավսիլի մալիւմաթ ալմաշ իթթէյէնէր Դալաթատա Դ րանթի-
նա սօդադընտա Լէօն լսանընտա 1, 2, 3, 4, նօմէրօլու իտարէլսանէյէ
թէչրիֆ իթմէյէրի:

ԷՏԻՐՆԷ ՎԷՆԵՐԴԻ ՐՈՒՄԷԼԻ ՍՃԷՆԹԷ ՎԷ ՄԻԻՏԻԻՐԻ

9. **SELTGUTHOU**

— 114 —

խնդրոյ նկատմամբ համար պահանջելու, զինքն հոն չգտնելով վերադարձին կապառէի, և ահա իբր գող ձերբակալեցին զիս :

Կոմսը ուշադրութեամբ մտիկ ըրաւ ինձ .
յետոյ ըսաւ :

—Պիտի տեղեկանամ այս մասին և եթէ ըսածներդ ստոյգ ըլլան, շարաթիւ մը առաջ պիտի արձակուիս բանտէն :

Յետոյ իւր պատիտը լրացնելէ վերջը կոմ-
սը մեկնեցաւ բանտէն :

Շաբաթ մը վերջը բանտէն աղատութեանս հրամանագիրն եկաւ . տարի մը սոսկալի տառապանքներ կրելէ յետոյ , ալ աղատ էի , նոյն օրէն երդում ըրի ական ընդ ական վրէժս լուծել նիկողէն , և ահա այն օրէն ի վեր է այդ մարդուն շուքն եղած եմ . հիմայ ըսէ տեսնեմ հայր Օսկան կրնամ ետ կենալ վրիժառութեանէս :

—Նուիրական պարտաւորութիւն մ'է կա-
տարածդ որդեակ. ճշմէ իժի՞ն գլուխը, բայց
ղգուշացիր որ ճգմած ատենդ չր խայթուիս իրմէ:

—Օհ, այս անգամ օձիքը ձեռքս անցուցած եմ, մանաւանդ այս գիշեր ըստաւ Բագարատ որուն աչքերէն հուր կը պայտէր :

— Իբր տերութեան դէմ դաւադիր պիտի ձերբակալել տաս հարցունց Գարագայլը անձկանօք :

— 115 —

— Զերբակալել տա՛մ, ո՛չ. առ առաւելն
խեղդամա՛հ կսպաննեն. ես չեմ ուզեր որ Նի-
կոլ մեռնի, մահը պատիժ մը չէ անոր համար,
այլ շնորհ մը . . բայց տես, կեցեր հոս կը շա-
ղակրատեմ, մինչդեռ անդին մեծ դժբեր կան
կատարելիք. արի Գարագայը շուտ մեկնինք
ու, մնացինք,

—Մեկնինք, ուր պիտի երթանք :

—Ուր որ մեր բաղդը առաջնորդէ . գիշեր բարի հայր Օսկան ի կրկին տեսու/Ժւն :

—Գիշեր բարի, բայց կեցե՛ք մէյմը փո-
ղոցը աչքէ անցնեմ:

—Ահ, իրաւունքը սենիս :

Հայր Օսկան գինետան դուռը բանալով
դուրս ելաւ և չորս կողմը մէջ մէջ ականարկ
մը պտրեացուց, փողոցն ամալի էր :

—Կրնա՞ք մեկնիլ ըսաւ ներս մտնելով :

Երկու բարեկամներ մեկնեցան դինետու-
նէն, և ուղղակի ՀալըՏը օղլուի նաւամատոյցը
Հառան . անդ Բագարատ մեղմիւ սուլեց :

Անկիւնէ մը երկու ստուէր զատուելով
դէպի նորեկներն յառաջացան . ասոնք Բադա-
րատայ մարզիկն էին որոնք իրենց տրուած
հրահանգին համեմատ նաւամատոյցին մօտերը
կրպակսէին :

— Նոր բան մը պատահեցաւ հարցուն
Բաղարատ :